

Klima- og miljødepartementet
(postmottak@kld.dep.no)

Oslo, 28. mai 2019

Skriftlig innspill om helhetlige forvaltningsplaner for norsk natur

Vi viser til innspillsmøte avholdt 20. mai, og vil med dette oversende WWFs skriftlige innspill om helhetlige forvaltningsplaner for norsk natur.

Først av alt vil vi takk for muligheten til å gi innspill til dette spennende og viktige temaet. Vi mister natur jevnt og trutt i Norge; den bygges ned, den konverteres, den oppstykket. Vi tærer på naturkapitalen og mangler måleverktøy på dette, noe som er en stor mangel ved dagens forvaltning, gitt at naturgrunnlaget er samfunnets bærebjelke. Trusler mot norsk natur er i hovedsak arealendringer, som bidrar til å spise opp naturen bit for bit. En manglende samordning av miljøtiltak på tvers av sektorer er en viktig grunn til naturtapet, og som bidrar til at vi ligger langt unna å nå de internasjonale (og nasjonale) miljømålene. Helhetlige forvaltningsplaner som verktøy er derfor noe vi ser for oss potensielt kan bidra til å snu de negative trendene og styrke norsk natur.

Norsk naturindeks viser at det er mange økosystem som trenger å styrkes, skogen har klart dårligst tilstand blant norske økosystemer, mens våtmarkenes tilstand har blitt tydelig svekket de siste tiårene. Dette var blant grunnene til at flere miljøorganisasjoner i 2016 foreslo å etablere miljøkvalitetsnormer for norske økosystem – det er gledelig at regjeringen har fulgt opp dette gjennom arbeidet med «god tilstand for økosystem».

WWF mener at helhetlige forvaltningsplaner må ha et tydelig definert og overordnet mål om å styrke tilstanden for norsk natur, for eksempel om å sette krav om minimum «*god økologisk tilstand*» for alle økosystem i planen, og «*svært god*» for enkelte utvalgte systemer (som f.eks. trua naturtyper).

Vi ser for oss at det som skal utarbeides vil være en forvaltningsplan med tilhørende tiltaksplan, der det viktigste vil være å samle og utvikle tiltak for å nå overordna mål for bevare, restaurere, og på andre måter styrke naturmangfoldet. Og det vil her kunne være praktisk med regionale planer. Prosessen med utviklingen av regionale vannforvaltningsplaner har fungert bra, og kan fint brukes som modell. En bør også se hen til erfaringene fra arbeidet med marine forvaltningsplaner.

WWF mener det er hensiktsmessig at Fylkesmannen (blant annet på grunn av nasjonale virkemidler og fagkunnskap) og fylkeskommunen (blant annet på grunn av fylkeskommunale virkemidler og politisk forankring) i samarbeid er tungt involvert i utarbeidelsen av en slik helhetlig forvaltningsplan er det. Videre må en involvere alle interessegrupper i åpne prosesser, som sivilsamfunn, FoU-institusjoner, andre statlige etater, kommuner.

I er det en rekke ytterligere momenter vi mener vil være viktig å legge til grunn ved utarbeidelse av slike planer:

- Fagkunnskap, spesielt økologisk grunnkart, må legges til grunn for forvaltningen i slike planer
- En bør inkludere en form for naturregnskap for kommuner, gjennom rapportering av bruk/konvertering av natur, som kan inkluderes gjennom KOSTRA
- I en helhetlig forvaltningsplan må en også samordne virkemidler som styrker naturmangfoldet (slik som prioriterte arter, utvalgte naturtyper, utvalgte kulturlandskap). Denne samordningen kan inngå som en del av et tverrsektorielt lovverk, som f.eks. kan bygges inn i dagens naturmangfoldlov.
- Som en del av helhetlige forvaltningsplaner må en fase ut/endre miljøskadelige virkemidler/subsidier og erstatte med virkemidler som styrker naturmangfoldet (jf. Aichimål 3) - inkludert virkemidler som styrker naturen som klimaløsning. Eksempler på dette er å restaurere natur, og arbeide med naturlige klimaløsninger av typen 4p1000 for landbruksjord.
- Må omfatte all arealbruk (inkludert vern og restaurering, trua arter, jord- og skogbruk, folkehelse og friluftsliv, motorferdsel, infrastruktur/veier/boliger/næringsområder/energi)
- Samla belastning må ligge til grunn for all planlegging, og må ta hensyn til både eksisterende bruk/utbygging og fremtidig
- Å inkludere korridorer i landskapet, som å knytte sammen grønne og blå strukturer, må inkluderes i slike planer
- Restaurering av minst 15 prosent av forringet natur innen 2025, jf. Stortingets innstilling til naturmangfoldmeldinga, er et annet viktig moment som må inngå i slike forvaltningsplaner
- Et annet og veldig viktig element som bør ligge til grunn i helhetlige forvaltningsplaner er klimasmart forvaltning, både for beskyttelse av naturmangfoldet og de ressurser fra naturen vi er avhengige av. Dette inkluderer å ta hensyn til hva som skjer de neste tiårene/århundret, gitt eksisterende klimascenarier.

Til sist er det avgjørende å ha et system som sikrer gjennomføring av slike planer.

Forvaltningsplaner må forankres politisk, men det bør også være en form for juridisk binding for å sikre oppfølging fra ansvarlige aktører.

WWF bidrar gjerne videre i prosessen rundt helhetlige forvaltningsplaner.

Vennlig hilsen
for WWF Verdens naturfond

(sign.)

Sverre Lundemo
Seniorrådgiver, naturmangfold